

58-vo. Az majtényi kezdett hidakat lerakd, úgy az halastók tiltóit helyben hagyd, tavasz viz előtt, hogy többé úgy mint most ne találjam.

59-mo. Az vadászatot penig bár szorosabb tilalomban és regulában vedd, úgy az fáczánózást mint eddig, két nap mit vitt véghez Borbély József, megláthatod, az elmaradott két szígeten felényi munka sincs, megvállik, esztendeig véghez tudjátok é vinni.

60-mo. Hogy az vadászatot jobb tilalommal tarthasd, ha valamely jó puskás embered találkozik, az erdők kerülésére applicáld, kivéven minden jobbágyi paraszt szolgálat és tereh alól, kiknek is az erdő kerülése szorgalmatos vigyázására fog bizattatni, öznek, fáczánnak, mindenféle vadnak, madárnak az lüvése szorosán tiltassék, az egy rókán, farkason, és vadmacskán kívül, azokat ellenben bizvást lölje le, de más idegen helyre ne distráhálja, hanem számomra beadván fáradsága hijában hagyva forensi petio az árát add meg; rókáért plus minus 5. vagy haf máriást, farkasért 2 máriást, vadmacskáért 1—2 garást.

Mind ezeket egyszeri által olvasásra ne hagyjad, mert saepius repetita magis placebunt, et effectua buntur, kire Isten segéljen, ha penig többet viszel végig, landabatur industria, s azok között az erdőket az tavasziebul szokott tüztől (?) szorosán conscrubáld, az Erdődön alól való nagy erdön semmiképen vágni és hordani, az esett és dölt száraz fán kívül meg ne enged, hanem Erdődön felül való cserét és erdőt az szöllőig úgy szántóföldeken, réteken felül nőtt fákat szabadidsd felválni s hordani, kinek kinek, az nagy erdön levő dölt esett szárazfákat, Teribessiek, Piskarkustiak (?), Majtényiak, Szentmiklósiak, Esztróiak, Királydarócziak, hogy az kaszállók tisztuljanak, szabadosan hordhassák, mindazonáltal adjanak valamit érette vagy dolgozzanak. Károly 17-a mensis Januarii. 1729.

(Gróf Károlyi nemzetség levéltára).

Közli: Dr. Kárffy Ödön.

ADATOK A SZÁLDOBÁGYI ÜVEGHUTA TÖRTÉNETÉHEZ.

I.

Szaldobágyi huta inspectora mellé, s ott való koreszmák folytatására rendelt Salánki András instructiója.

Mint hogy azon hutának inspectora két esztendőktül fogva való parancsolatimat absentiámban mai napig sem effectuálta, az midőn Bartha Pál azon parancsolatom szerént deákot állított melléje, oly véggel, hogy mind üveg, mind naturáléknak árát és proventusát az percipiálja, és az huta szükségeire az ő commissiójára abbul szolgáljon, s a többit erga quietantias Bartha Pálnak administrálja, de annak opponálván magát nem engedelmeskedett, hanem e koráig is amiképpen volt a szerint vagyon nékem notabilis kárommal, az egész huta proventusát distráhálta, mind bor mind pálinka folytatását negligálta, praejudiciomomra másoknak engedte: arra nézve behunytt szemmel tovább nem nézhetvén ennyi káromat, rendeltelek oda oly végett, hogy:

1.-mo. Legelsőbben is valamennyi kész üveg mostan fog ottan találtatni, nevezett inspector keze alatt, aztot egészen magadnak meg-

mutatásd, s valamint az inspectornál le vannak írva, hasonló regestrumot subscriptiója, és pecsétje alatt esztendőik számanak specificatiója szerint magádnak ki vedd: azontúl pedig valamikor az hutából az mestér emberektül az öveg bevitetik, mindenkor jelen légy és valamint az inspector magának pro percepto connotálni fogja, magad is igazán híven felírd, elégséges declaratióval és specificatióval, minémü dolgok, mennyi számból állók, és micsoda az hutái árak.

Hasonlóképen azon hutához való materiálékokat mind az mostaniakot most, mind az oda szállítandókat azután magádnak szorgalmatosan connotáld, hogy valamint az inspectornak, nálad is meg legyen.

3. Jöllehet az inspectör fogja folytatni az hutát, mind az által magad is szorgalmatos vigyázással légy, hogy olyan övegek csináltassanak, a kik kellemetesebbek, és hamarabb s jobban distraháltatnak.

4. És ámbár valamint eddig, úgy ezután is az inspectör fogja az üveget is percipiálni, szokott rendi szerint coördinálni, úgy distrahálni: magad mindazonáltal minden distractióján jelen légy, híred és praesentiaid nélkül semmi se adassék el, s valamennyi pénz fog érte bejönni, azt azonnal kézedhez vedd, és annak perceptiójában magat ne inmitálja az olyan övegnek is réndes regestrumát tartván. Az pénzrül pedig quietáld az inspectort, magadot is contraquietáltasd, hogy számádsodnak perceptióját azzal stabilialhasd.

5. Nem csak az pénzen distrahálandó övegnek distractióján fogsz jelen lenni, hanem ha magam avagy gyermekim commissiójára erogáltatik is öveg, abban is légy jelen, és hasonlóan connotáld.

6. Minthogy az hutának folytatása költség nélkül nem lehet, amikre szükségesképen pénz fog kívántatni inspector commissiójára és quietantiájára fog adni, obszerválván, hogy a mik pénz nélkül procuráltatnak, azokra pénz ne kelljen, sőt akik inevitabiliter pénzen procurálandók, azokról in tempore prospiciáltassék, a mikor minek ideje, s jutalmasabb megejténi.

7. Mindennemü circumstantiáiban az hutának curiosus vigyázó légy, egész állapotját, folyamatját jól kitanuld, és cointelligenter lévén az inspectorral, ba észreveszed, hogy ez hutának, s akár mily dolgosok rosszul dolgoznak, rossz munkát tesznek, alávaló s kevés matériát készítenek, ámbár az inspector dissimulálna is magad el ne szenvedd, hanem corrigáltasd, s a ki büntetés alá való léssen az maga obvenientiájából is a kártételekért complanáltassék.

8. Kötelességedben léssen a mellett mindennemü korcsmárlásnak folytatása azért úgy igyekezzed azt felállítani, hogy bor, ser, pálinka soha el ne fogyjon; ahoz korcsmárost olyat rendelj, a ki fizethető és alkalmas legyen, de annál alkalmasabb legyen, és az restantiákat accumulálni semmiképen ne hádd, hanem legalább minden holnapban azzal számot vess; és a mivel tartozni fog, complanáltasd, magad folytatásában beletekinteni el ne mulasd az korcsmárosokban szokott csalárdságokat szorgalmatosan obszerváld és tartóztasd.

9. Minthogy pedig az ott való korcsmáknak kelése nagyobbára az ott való mesteremberek által léssen, szükséges lesz főképen az megnevezett inspectorral egyet értvén, mivel azok munkájok fizetése fejében szóktak innya, úgy modérálja, hogy obvenienziájokon felül az korcsmára

ne adósodjanak, hogy pedig abban cantsabb lehessen, arra is az inspector commissiójátul várjon, és vigyázzon: némelyek közülök részöket övegül vévén ki, az italt övegért is adhatja, de hutai áron és nem feljebb az öveget azt is az bor lucrumaig, s oly üvegért, a ki pénzre fordíthatós.

10. Lészen azon koresma folytatásra fundusul Erdődrül bor és ígett bor, honnét is ammenyit fog bévenni, az erdődi tisztet quietálni tartozik, ellenben super perceptis magát is contraquietáltassa, hogy perceptióját azzal stabilíálhassa. Sörnek pedig ha folyamatját observálni fogja szatmári arendas zsidóval vígezvén, és az erdődi tiszt assignatiójával onnét hordhasson. Nem suspiciálván ne talán tán ígett bor, pálinka dolgából Erdőd, pálinka iránt is avval végezvén és az kéz alatt kelendő boroknak seprejéből is segétni fogja magát ígett bor dolgából

11. Alkalmas kelése remélhető lévén egyéb maradéknak is, azoknak distractiója iránt légy szorgalmatos, hust vágattas, kivált télben, a midőn a hus tovább el álhat, nyárban pedig juhót és bárányt nyúzass, ebben is az erdődi tiszttel egyet értvén, s ha observálni fogja, hogy jó kelete leszen, szünni ne hagyja, mészárosrúl prospiciálhat a faluból. Egyéb naturáléknak is a kik jószágomban találtatnak, ha ki létet veszi eszében, olyanokról provideálni fog ex dominiali erga quietantias et contraquietantias, ebben is vigyázzván, hogy az mester emberek obventiájokon felül ne szedjenek. Fog keze alá distráltatni liszt is, ahoz sütőt szerezzen, és kenyeret süttessen, és hasonlóan distraháltasson minden köből után az uráságnak mostani állapotához képest hat máriást tartozván beadni, drágodván az élet, többet.

12. Az proventus conserválja és absolute másra ne erogáljon teljes igyekezetit arra fordítván, hogy a mint feljebb megiratva naturálék és koresma által absorbaltathassék az mester emberek fizetése.

13. Az proventus felesebben gyűlvén kezéhez, magánál ne tartsa, hanem Bartha Pál kezéhez adni nistrálja erga quietantiam.

14. Mindenekben az inspectorral egyet értsen, és a minémü modálításokat practicált azelőtt, melyek hasznosabbak voltak az öreg distractiójánál azokat is cointelligenter az inspectorral observálják többeket is minden utakon módokon adinveniálni igyekezzenek.

15. Számadását minden proventusról, tam quoad perceptionem, quam erogationem omnium, quietantiákkal, commissiókkal, és contraquietantiákkal stabilitálni fogja, és azt szép, jó rendivel concinuálja, s bé adja, de nem úgy mint eddig: extractusokat azonban minden angarián mindenekről jó rendivel submittáljon.

16. Az erdődi tisztül egész dependentiával légy, fogyatkozásokról informáld, s ha nem orvosoltatnak, engemet is, úgy fiamat tudósíts mindazokrúl, mind pedig egész folyamatjárúl a dolgoknak.

Melyben való industriádot tapasztalván, magadnak fogsz használni, ellenben pedig restsigedért, vigyázatlanságodért és negligentiádért érdemlön büntetésedet elveszed. Signatum Károly die 15. Junii 1729.

Occurált még ehez szükségesképen: minthogy eddig béhunyal szemmel nézték az vizimalmomnak haszontalan való állását, kit nagy költséggel nem a végett álléttattam volt fel, hanem, hogy haszna vétetessék, annak pedig vize bőségesen leszen, csak a gátja készíttessék: azért hogy tovább oly károsan ne álljon, mihánt idejét látod, azonnal

az inspectorral acquiráltasd nagyságos gróf Teleki János uram n. kövárvidéki kapitányát emberek iránt, a hova is valaminthogy nagy bizodalomom vagyon, a szerént meg sem fogyatkozik, azért annak gátját megtölttesd és vízre bocsáttasd. Nem különben az száraz malmaim kevés héján lévén, reperáltasd, hogy a midőn melyeknek ideje lészen, haszná vétettessék: Kő dolgából az krasznai vízimalmokban, a mely kopott kövek behányattak; azokból provideálhatsz.

Lévén ottan szép ligetes helyek, kiken jó szénának való fű terem; annak idejében igyekezzetek elegendő szénát csináltatni, a kivel az itt való szükségét megérjétek, s más után nem jártok.

Hogy pedig az ördög heverve ne találjon benneteket, heveréstecken divertáljatok ott a környéken, és vigyázzatok s keressetek méznek és faragni és malomkönek való követ, találván, informáljatok iránta.

II.

Stancz Flora instructiója zoldobágyi hutámnak gondviselésére.

Erdődi jószágomban lett megfordulásommal nem kevés kedvetlenséggel kellett szemlélnem szoldobágyi hutának majd utolsó pusztulásra jutott sorsát; és az által megesett káraitam tapasztalnom is: melyet jobb móddal folytatnom, minthogy Stancz Flora nevű hutai mesterelegény, másként is szoldobágyi örökös jobbágyom hűségesen ajánlja azon hutát jó rendre hozni, és aztat hasznosan folytatni, kinek is szives igyekezetit látván, annyival is inkább hogy azon hutának sok változásiban és sok zürzavaraiban állandóságát és helyben való maradását tapasztaltam, ammáltam is és keze alá bocsátottam megnevezett szoldobágyi hutámat, alább írt mód szerint

1-mo. Elsőben is Isténi félelemben gyakorolván magát, úgy alattvalóit is, az részegséget (mely minden gonoszszágnak gyökere) minden uton módon eltávoztassa józán étellel felruházván magát, és aztat mind maga megtartsa, mind pedig az kezi alatt lévő hutásokkal megtartassa, úgy várhatják Istennek ő szent felségének bő áldását, dolgaiban szerencsés elömeneteleket, és hogy

2-do. Felvett dolgaiban annyival is jobban boldogulhasson, keze alá adattatott mostanság is hutánál lévő négy béres tizenkét ökrrel, szokott fűzetéssel és deputátommal: és ahoz felsőhomorodi Tatár Tamás nevű egy hajdu rendeltetett conventióval; nem különben Szoldobágyon és Felsőhomorodon egynéhány gyalogszeres jobbágyom, kik is megirt Florától mindenekben fognak függni és parancsolatja szerint az uraság hasznos dolgaiban el fognak járni, maga Flora leginkább huta körül szorgalmatoskodván, az hajduak kötelessége lészen mindenekre vigyázni; az béresekkel dolgoztatni, miller és tőkefát hordatni, békasót töretni, úgy hetésekkel munkáltattatni, és valamit csak lát s tapasztal az uraságnak kárára lenni, tartozik bémondani. Erdődi tisztjeim pedig tartoznak mindazokat orvosolni.

3-tio Az hutában levő mindenféle eszközök inventatió szerint kezében adattatván, azoknak gondviselésére szorgalmatos legyen, hogy azokat nem hogy eltékozzolja és elprédálja, hanem inkább jól conserválván, ha azon felül kívántatnék még hutához valamely szükséges

eszköz, megjelentvén erdődi tiszteimnek azokat megszerezni tartozzanak. És legelsőben is az üvegekemenczét mennél jobban, alkalmasabban és mennél hamarább, lévén hozza való agyagja s téglája, állítsa fel, és bégyújtván dolgozzon és dolgoztasson jó és ahoz értő legényekkel jó és elkélhető kristály, csont és zöldmunkát, szokott hutai áron bévegye, és aztat ugyan hutai áron, és nem feljebb, hogy a vevők el ne idegedjenek, és az által az uraságnak kára ne okoztassék adja és distrahálya és

4.-to: Valami féle kristály, csont és zöld üveget béveszen, mind azokat magának feljegyezze, és nevezet szerint minden legénytől különösen, ki micsoda munkát egy hét alatt csinált, magának felírja, és az szokott harmadik részeket azon üveg árából apródonként füzesse ki, azon felül a pénzt quietantia szerint erdődi tiszteimnek kezéhez adja bé, és azon fent irt üvegeket nemkülönben millér fát, hamut, arsenicumot, braunsteint, salétromot etc. mennyi számú hány véka s font egy hét alatt elkél, magának feljegyezze, és minden héten vagy legfeljebb két hétben egyszer Erdődre bé menvén itt való tiszteimmal irassa fel, és aztat megtartsa, a szerint folytatván tovább is maga dolgait.

5.-to. Lészen azonban szorgalmatos gondja arra is, hogy a midőn az üveg matéria készítettik, jó vigyázással és körülötte való járással legyen, hogy jól megtisztuljon és minden mesterlegénynek elegendő matéria egész hétre elkészítettessék és abból jó tiszta és haszonra való munka tétetessék, ne talántám elmulatása miatt az mesterlegények heveréssel eltöltvén idejeket az uraságnak kárt okozzon és maga büntetésben essék, melyet minden úton módon eltávoztasson.

6.-to. Mindenféle hutához kívántató materialékat, millert, fluszt és és üveghamut, dejniczákot, békasót, csontot és egyebeket ahoz szükségeseket, nem akkor, mikor körmére ég, hanem jó idején elkészítse, de kivált millert fél esztendőre is előre vágattasson, arra jól vigyázzon, hogy nem csak imigy amugy vágjanak s rakjanak, hanem jó hosszan, magasan, egy jó ölnyire vágják s rakják, hogy az uraság meg ne csalattassék. Amidőn pedig számba fogják venni az millért, akkoron hírt tévén itt való tiszteimnek, azok közül egyik kimegyen és jelenlétekben vétessek számban, aki meg nem üti, defalcálják annak és substrálják pénzéből. Üveg hamu, ámbár, amint informáltatom. bőven legyen is, mindazonáltal a jövő tavasszal aztat is égettessen és jó vékával jól megmérve vegye be és szokott árát füzesse ki. Flusz hamura pénzt nem kell vesztegetni, elég hamu esvén a sok égő kemenczéből, aztat is gyűjtse és gyűjttesse rakásra és abból fluszt ahoz értő emberrel főzessen és hogy meg ne emésztődjék s kárt abban is ne valljon az uraság calcionáltassa s megégesse, szokott áron mázsáját kifizetvén.

7. Az békasó mindenféle munkához megkívántatván, azon igyekezzék, hogy válogatott szép tiszta békasóru provideáljon, azért szüntelen töresse és tisztán megsziltáltassa, lévén ahoz rendelve fent irt béresek, ökrök, úgy Felsőhomoródon és Szoldobágyon levő jobbágyok, hetesek, hogy hetenként, változtatva nem csak aztat töresse, hanem, valami huta körül kívántatik, az az törés, vagy más aféle munka előadattatik, azokkal tétesse és minden munkát rendivel folytassa.

8.-vo. Lészen köteleességében az is, hogy oláh vagy magyar örökös

jobbágyim fiait s. fizkökat magához édesgesse, azokat üvegcsinálásra tanítsa és annak üdejében munkára beállítsa, hogy jövendőmben magam jobbágyimból állíthassam fel azon hutámot. Mindegyikben úgy másikban is, valamelyek az uraságnak hasznára szolgálják, szorgalmatosan ügyekezék és hűségesen el is járni, hogy jövendőben mind dicséretit és annak bő jutalmát én tőlem várhassa, kire segítse Isten. Erdőd 29-na mensis Decemris. 1735. Károlyi Sándor m. k. p. h. És hogy maga hivatalának annál hűségesebben és serényebben eljárjon, rendeltetik conventiója esztendő által

Kenyérnek való élet köböl. nr. 101. 1737. 8. 12.

Készpénz magyar forint. 1000. 1737. 12. 12.

Só font 32. 1737. 12. 12.

Egy verő sertés 1. 1737. 12. 12.

Legumina véka 2. 1737. 12. 12.

Köntösnek való közönséges posztó singi 5. 1737. 12. 12.

Melyekről erdődi tisztsem által exolváltassék; tartozvani módó praemisso maga hivataljában szorgalmatosan eljárni; adni a magának közzé

III.

Én alábbírt Nagy Károlyi gróf Károlyi Sándor adomástudára az kiknek illik ezen levelemnek rendiben; hogy minek utánna Erdődi dominiumomban nevezet szerint pediglen Szoldobágyon erigált hutámnak ahöz értő mesternek fogyatozása miatt naponkint való romlását; pusztulását s. abbéli káronat tapasztaltam volna, igyekeztem abban; miképen külső országon is, valamely ahöz értő jó hutás mešterembert kereset-hessek, alászállíthatassam, azon hutámnak lehető restauratiójára. Többi között resolválván magát arra Podtscheider János hutás mester lejött, azon nevezet hutámot megtekintette s. miután fundamentomából kinézte s. annak lehető restauratiójáról, úgy jövendőbeli bizonyos hasznáról beadott projectuma szerint engemet úgy affidált; hogy ez szerint tudnia illik:

Az öreg üveg tábla készítővel minden hétén huszonnégy táblát esalhatatlanul elkészített; egy egy táblát a flor. un. xr. 30. számlálván, jön bé érette hetenkint floreni 36. Fehér kristály üveg készítővel egy hét alatt csináltat ezerötyszáz karikákat ablakokra valókat százát a flor. 1. xr. 30. számlálván, fog lenni hetenkint flor 22. xr. 30.

Négy üveg karika csinálókka, kik közül egyik egyik egy hét alatt ezerötyszáz karikát fog készíttetni, csináltat hetenkint hatezer üveg karikát; melynek ezérit a flor. 15. számlálván; tészén az árára hetenkint flor. 90. Közönséges karika csináló két legényekkel; kik egy hét alatt négyezer karikát elkészítenek a flor. 5. számlálván; ezerít bé fog hozni hetenkint flor. 20.

Egy közönséges zöld üveggészítővel egy hét alatt készíttet ezer üveget százát computálván a flor. 1. fog tenni flor. 10.

Következőképen ily formán jönne bé az uraságnak hetenkint százharmincznyolcz forintja; harmincz grajczárja, egy esztendő alatt pediglen tenne egészlenül flor. 9282. Mellyel is contentáltatván, és abbéli dexteritásával béjöhethő; ha szintén nem épen annyi hasznomot is tett

assecuratiójára remélvén nevezett Podtscheider János húsas mestert, említett Szoldoványi hutámban fogadtam meg alább megirt conditionok mellett.

1. Lészen esztendőbeli fizetése esztendőnkint

százötven rénes forintja ... id est ur. fl. rh. 150.	
Buza köből tizenkettő ... id est	12.
Bor köből huszonöt ...	25.
Hizott sertés kettő ...	2.
Borsó véka kettő ...	2.
Lencse véka kettő ...	2.
Köles kása véka kettő ...	2.

2. Bor, ser és pálinka korcsma, ámbár az uraságé, mindazonáltal első esztendőben, az mézsárszékkal együtt, hogy magát jobban béplántálhassa, s az hutának rendben vételéhez s folytatásához nagyobb kedvet vehessen, minden fizetés nélkül oda engedtetik, következő esztendőben peniglen, úgy mint az uraságét usque ap beneplacitum domini illendő árenda alatt fogja birnia s sertist ottan akkoron magának szabadon főzethet. In reliquo azon korcsmára bort, pálinkát, az mézsárszékre marhát, ha az uraság akar adni illendő áron attul tartozik venni, ugy egyebféle victualékat is az hutás legényekkel együtt.

3. Megengedtetik, hogy az hutás legények magokkal leendő jó házakat építsenek, s mind azok s mind pediglen maga ezen hutás mester azon határban mindenféle vetést tehessenek, kiből is az rész dézsmát tartoznak az uraságnak kiadni, ugy egyebfélekből, az melyekből dézsma szokott járni, magának mindazonáltal az hutásmesternek első esztendőbeli vetésből condonáltatik az dézsma.

4. Az ottvaló pataknak szabad halászatja is megengedtetik. Mind ezekért kötelezetik az feljebb irt hutásmester mennél előbb odaszállani, az szükséges s mennél alkalmasabb legényeket magával levinni az hutának folyamatahoz jó fundamentommal kezdeni, mennél szebb és tisztább üvegeket készíteni, azokat igazán beadni, s utánnok való hasznót, ugy valamint projectálta, s feljebb vagyon irva, minden dexteritással igyekezni, ha pediglen netalántán ottan maradni successive nem kívánna, félesztendővel tartozik abbéli szándékát béjelenteni, hogy medio tempore az uraság másról proviedálhasson, Datum Surány die 7-ma Augusti 1736. Károlyi Sándor s. k. p. h. Johann Padtscheider s. k. Glasmeister. p. h.

IV.

Kivánsági az hutásmesternek, az hutához deservialó szükséges eszközök iránt, melyeket lejövetele előtt az mostan ott lévő hutásmester által elkészittetni kíván, ugy mint.

200 jó nagy téglá táblát, melyet az kemenczének aljára és

900 ugyanolyan téglát, az kemenczének tetejére valót, 800 öl fát vágatni, hogy száraz legyen, s annál is inkább az hutában hasznát lehessen venni,

2000 véka hamut az méltóságos uraság váraiból és faluiból öszve szedetni.

200 véka flust az méltóságos uraság erdejében égetni.

Tíz vagy 12 szekér béka só, követ, közönséges üvegnek valót, ugyis vagyon egy fertály órányira az hutától már megégetett, melyet azonnal oda lehet szolgáltatni, és öszvetőretni.

Tíz vagy 12 szekér fain béka só követ, melyet praefectus ur és én nem messzire a hutától tanáltunk, melyet oda az hutához hozatván, eljövetelemig senki hozzájok ne nyuljon.

Az fazekakat azon materialékból, melyeket praefectus ur hozdatni rendelt, elkészítheti lejövetelemig.

30. darab ilyen fazekat, mindenik három annyival magasabb legyen azoknál, melyek már ottan vannak, elkészítné kegyelmetek.

10. darab tábla üvegnek való fazekát, melyek három annyira nagyobbak legyenek, mint az üveg csináló más fazekak.

Az héjazatját az hutának szükséges reparálni hogy netalántám az munkában valamiképen kár ne essék.

Az hutamesternek szállást csináltatni.

Az üvegek conservatiójára rendelt kamarát is reparálni, mely az vigyázatlanság miatt majd csak nem öszve dül.

Egy flús üstöt csináltatni, mivel az hutában lévő háromnak egyike egészen, a másika pediglen felette ruináltattak. Ez pediglen mind az vigyázatlanság miatt.

V.

Projectum.

Méltóságos generális Nagy Károlyi gróf Károlyi Sándor (titulus) ur ő excellentiája szoldobágyi üveg hutájának minémü jövedelme lehetne, és az hutás mesterre, ugy más egyéb munkálkodókra micsoda erogatiók szükségesek legyenek, praeter propter így következik, ugymint:

1.-mo. Az üveg kéménye kilencz kéményre igazíthatna, melyhez minémü mesterlegények és munkások kívántatnak így következik:

2. Öreg üveg tábla készítő, aki minden héten huszonnégy táblát infallibiliter elkészítvén, minden táblát a fl. 1 Xr. 30. számlálván facit hét számra fl. 36.

3. Fejér kristály üveg készítő mely egy hét alatt ezerötszáz üveget elkészít, százát a florén uno Xr. 30 computandó teszen fl. 22 Xr. 30.

4. Négy üveg karika csináló, kik közül egyik-egyik egy hét alatt ezerötszáz karikát elkészíthet, az négy legény tehát elkészíthet egy héten 6000, melynek ezerit a fl. 15. számlálván hét számra fl. 90.

5. Közönséges két karika csináló, kik egy hét alatt 4000 karikát elkészítenek, ezerit a fl. 5. számlálván teszen hét számra fl. 20.

6. Egy közönséges zöld üveg készítő egy hét alatt 1000 üveget elkészíthet, melynek százát a fl. 1 computálván teszen fl. 10.

Kihez képest 9. mester legény elkészíthet 178 forint ára 30 kr. üvegeket, mely 52 hét alatt számlálván salvo errore calculi teszen fl. 9282.

Következik az erogatió:

Mely tudnia illik hét számra az naturálékkal expendáltak úgy mint

1. Flús 455. font, melynek fontja, s midőn már calcionálva vágyon, a Xr. 3. computáltván tézsen flor. 22 Xr. 45.
2. Sálétrom 8 font a Xr. 8 computáltván tézsen flor. 1. Xr. 98.
3. Arsenicum 12 font a Xr. 9. computandó tézsen flor. 1. Xr. 48.
4. Mész Xr. 30.
5. Béka só az üveg kemenczéhez hozattatásával együtt fl. 2 xr. 30.
6. Fekete kő xr. 10.
7. Hamu az közönséges üvegekhez fl. 2 xr. 30.
- Summája az üveg-hutához szükséges materialákra való erogatió-
nak tézsen fl. 31 xr. 17.
- Az favágóknak adódik hét számra fl. 5.
- Item 4 fütönök hét számra fl. 3.
- Item az, mely asszony szalmában szokta békötözni az üvegeket
xr. 30.
- Üveg tábla csinálóknak 24 táblátul a xr. 25 számlálván tézsen
fl. 10.
- Az kristály csinálóknak 15 darab kristály arát számlálván a xr. 24.
tézsen fl. 6.
- Az 4 karika csinálóknak az közönséges karikáknak minden hat-
ezerétől xr. 16. számlálván tézsen fl. 16.
- Item az két közönséges üveg csinálóknak hatezertől fl. 5.
- Közönséges üveg csinálóknak egyezertől fl. 4.
- Az üveg csináló mesternek az naturálékon, és ahoz tartozandókon
kívül fl. 3.
- Az mely fazékban az üvegek szoktak bérakatni, ahoz való neces-
sariumokra xr. 13.
- Summa fl. 84.
- Tézsen azért az erogatio azon munkán kívül, melyét az jobbágyok
itten véghez vinni szoktak amintim fl. 4368.
- Ezen 4368 forintokat azon feljebb specificált summából decurtál-
ván vágyon haszna az méltóságos uraságnak fl. 4914.
- Ha pedig azon summában imputáltatik az jobbágyságnak szekerrel
való szolgálatjára és utazására költség constans ex. fl. 914., mégis
marad haszonra az uraságnak fl. 4000.

Actum Erdőd 28. Julii 1736. Joan Padtscheider s. k. Glassmeister.

A gróf Károlyi-nemzettség levéltárából közli:

Dr. Kárffy Ödön.